

Veiligheidsbeleid Het Kompas

Versie 2019-2020

Inhoud

Kader	3
Veiligheidsbeleid	3
Monitoring	3
Aanspreekpunt pesten	3
Onderwijsinspectie	3
Uiteenzetting	3
Appreciative Inquiry	4
Veiligheidsbeleid	4
Primaire preventie	4
Secundaire preventie	5
Tertiaire preventie	5
Systeem groene-, gele- en rode kaarten	5
Monitoring	6
Aanspreekpunt pesten	7

Kader

Per 1 augustus zijn scholen in het primair- en voortgezet onderwijs – als gevolg van een aanpassing van de onderwijswetten – verplicht zorg te dragen voor een veilige school. Door de wetwijziging moeten scholen:

Aan een inspanningsverplichting voldoen om een actief veiligheidsbeleid te voeren;

- het effect van het veiligheidsbeleid periodiek monitoren;
- De volgende taken bij tenminste één persoon beleggen:
  - het coördineren van anti-pestbeleid;
  - het fungeren als vast aanspreekpunt in het kader van pesten

De onderwijsinspectie zal toezien op naleving van de wettelijke verplichtingen.

Veiligheidsbeleid

Scholen krijgen de taak om aan een inspanningsverplichting te voldoen en hierdoor papieren veiligheidsbeleid om te zetten in praktijk. De verplichting bestaat uit het ontwikkelen van een set samenhangende maatregelen, gericht op preventie en het afhandelen van incidenten. Dit beleid dient gevormd te worden met alle betrokkenen van de school en verankerd te worden in de dagelijkse praktijk. In het kader van pesten wordt scholen geadviseerd een anti-pestmethode te kiezen in de geest van de sociaal pedagogische visie.

Monitoring

De situatie in de praktijk van de school verandert voortdurend. Hierom is het van belang om een meetinstrument te gebruiken dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Deze monitoring moet drie soorten vragen bevatten:

- Vragen naar het vóórkomen van incidenten op school
- Vragen over de veiligheidsbeleving van leerlingen
- Vragen over het welbevinden van leerlingen

Aanspreekpunt pesten

Voor ouders en leerlingen is het van belang om een laagdrempelig aanspreekpunt te hebben op school wanneer er gepest wordt. De wet schrijft voor dat iedere school een persoon aanstelt die het beleid tegen pesten coördineert en fungeert als aanspreekpunt. De vertrouwenspersoon wordt hierbij als voorbeeld genoemd.

Onderwijsinspectie

De Onderwijsinspectie ziet toe op het door de school te voeren sociaal veiligheidsbeleid en het aanstellen van een functionaris pesten. Ook heeft de inspectie toegang tot de monitorgegevens van scholen. Dit stelt de inspectie beter in staat om, voordat er incidenten plaatsvinden, het gesprek aan te gaan met de school. Hierdoor ontstaan steviger handhavingsmogelijkheden ten aanzien van scholen die onvoldoende voor een veilig schoolklimaat zorgen

Uiteenzetting

Op de volgende pagina's zal uiteengezet worden op welke wijze bovenstaand beleid op Het Kompas vorm krijgt. Dit veiligheidsbeleid is geschreven met het veiligheidsplan van stichting Onze Wijs in het achterhoofd.

Appreciative Inquiry

Appreciative inquiry laat zich het beste vertalen naar waarderend onderzoek. Het is een verandervisie en –strategie met als uitgangspunt dat een systeem zich positief ontwikkelt, zodra mensen gezamenlijk gaan onderzoeken wat er werkt, en wat ze graag willen voor de toekomst.

In het specifieke geval ‘anti-pestbeleid op Het Kompas’ is gekozen voor deze strategie. Door middel van waarderende gesprekken kan worden ontdekt wat wel werkt bij anti-pestbeleid op Het Kompas. Daarvoor worden meerdere stakeholders, of belanghebbenden, bevroegd.

Veiligheidsbeleid

Op basisschool Het Kompas wordt een actief veiligheidsbeleid gevoerd. Dat gebeurt door middel van aanpak van leerkrachten, denk aan afspraken, regels en consequenties, en inzet van methodes zoals Kwink en Rots en Water.

In dit plan wordt aan de hand van de drie preventieniveaus omschreven door Van Overveld (2012) het veiligheidsbeleid op Het Kompas uiteengezet.

Primaire preventie

Primaire preventie bestaat uit een algemene, universele aanpak die bestemd is voor alle kinderen uit een groep of school en die de individuele leerlingen niet stigmatiseert. (Van Overveld 2012) Op Het Kompas worden daarvoor de volgende preventies ingezet:

- De spelregels van Het Kompas die te vinden zijn op de borden in de centrale hal beneden en boven.
- Klassenafspraken en –regels die aan het begin van het schooljaar samen met de kinderen worden gemaakt en nageleefd.
- Tweewekelijkse inzet van de methode Kwink, een online voor sociaal-emotioneel leren gericht op preventie van bijvoorbeeld pesten en de kracht van een veilige groep. Kwink omvat tevens groepsvorming, mediawijsheid en burgerschapsvorming. Ook is er sprake van transitie naar andere situaties thuis en op school.
- De inzet van Rots en Water, een psychofysieke training gericht op sociale competenties, preventie van pesten en weerbaarheid. Groep 2 tot en met 8, volgt jaarlijks een acht Rots en Water-trainingen. Er is sprake van transitie naar andere situaties thuis en op school en naar Kwink.
- Structurele inzet van coöperatief leren waarbij kinderen leren samenwerken en communiceren. Ook wordt de betrokkenheid vergroot.
- Leerkrachten volgen training van Natuurlijk Leren om boeiend onderwijs op Het Kompas te realiseren om de betrokkenheid, verantwoordelijkheid, eigenaarschap en het enthousiasme van leerlingen te vergroten.
- Inzet van preventies van Teach like a Champion om betrokkenheid te vergroten. De interventies zijn vastgelegd in het groepsplan gedrag niveau 1. Het gaat om:
  - 100%
  - Weet niet, geldt niet
  - Uitspreken van lesdoelen
  - Begintaak
  - Denktijd

Secundaire preventie

Voor 7-10% is de aanpak op schoolniveau onvoldoende. Het gaat hier om kinderen die meer dan anderen het risico lopen zich problematisch te ontwikkelen. De interventies op dit niveau richten zich specifiek op het aanpakken van de invloedrijke risicofactoren in het kind en/of de omgeving. (Van Overveld, 2012) Op Het Kompas worden daarvoor de volgende interventies ingezet.

- Gesprekken of op een andere wijze contact (e-mail, heen-en-weer-schrijft) met ouders om gezamenlijk op één lijn te staan.
- Beloningsysteem
- Schoolmaatschappelijk werk
- De leerkracht kan expertise inwinnen bij de gedragspecialisten (tevens veiligheidscoördinatoren) van Het Kompas of bij een specialist van de schoolbegeleidingsdienst.
- Evaluatie onveilig gedrag en inventariseren van hot-spots tijdens bouwbijeenkomsten.
- Dossievorming in ParnasSys
- Inzet van een gedragscontract
- Nazorg voor ouders door contact te leggen en te houden. Ouders horen of lezen of het niet goed gaat, maar ook of het wel goed gaat en waarom.
- Specifieke afspraken tussen de leerling en de leerkracht zoals bijvoorbeeld:
  - Het gebruik mogen maken van een preventieve time-out
  - Het maken van een 'loopje' bij bewegingsprikkelers
  - Het werken in een rustige prikkelvrije omgeving

Tertiaire preventie

Zo'n 3-5% profiteert in onvoldoende mate van preventie- en interventie maatregelen op niveau 1 en 2. Zij zijn gebaat bij ondersteuning die zeer nauw aansluit bij de ontwikkelingsbehoefte. (Van Overveld, 2012) Op Het Kompas worden daarvoor de volgende interventies ingezet.

- Aanvraag arrangement zodat de leerling bijvoorbeeld door een onderwijsassistent begeleid kan worden.
- Inzet expertise van een orthopedagoog door middel van handelingsgerichte pedagogische diagnostiek.
- Structureel overleg met ouders; wanneer er sprake is van een arrangement ook structureel met ambulante begeleider vanuit Questor.

Systeem groene-, gele- en rode kaarten

Ondanks de inzet van verschillende preventieve middelen voor al onze leerlingen, blijkt dat curatief handelen soms nodig is. Hiervoor wordt het kaarten-systeem op Het Kompas gehanteerd. Vertoont een leerling ordeverstoring- of belangrijk gedrag, dan kan de leerkracht overgaan tot het geven van een gele- of rode kaart. De verantwoordelijkheid voor het geven van een gele- of rode kaart ligt volledig bij de groepsleerkrachten. De gevolgen van een gele- of rode kaart op een rij:

Gele kaart	Rode kaart
Gesprek tussen leerkracht en leerling.	Gesprek tussen directie en leerling.
E-mail naar ouders leerling.	E-mail naar ouders leerling.
Binnen één maand nog een gele kaart? Over naar rode kaart.	Gesprek tussen ouders, leerling en leerkracht.

	Rode kaart in de pauze? Vijf dagen lang niet in de pauze naar buiten.
	Rode kaart in de klas? Opvang voor vijf dagen in een andere groep.

We merken dat het kaarten-systeem eigenlijk ook werkt als een stuk preventie. Door het kaarten-systeem weten leerlingen wat de gevolgen zijn van ordeverstoring- of belangrijk gedrag. Doordat de gevolgen bij de leerlingen bekend zijn, lijkt het alsof de leerlingen hier meer rekening mee kunnen houden. Daarnaast wordt in alle groepen de groene kaart gebruikt. Een groene kaart ontvang je bij gedrag dat erg goed is, je verdient het dan om in het zonnetje gezet te worden.

Monitoring

Bij monitoring van het sociaal beleid op Het Kompas is het belangrijk in beeld te hebben:

- op welke wijze incidenten op school worden voorkomen.
- op welke wijze kinderen de veiligheid op school beleven.
- Wat het welbevinden van leerlingen op school is.

Incidenten kunnen worden voorkomen door actief preventief beleid te voeren. Dat beleid is beschreven bij de primaire preventie. Ook is het belangrijk te ontdekken waar hot-spots voor onveilig gedrag zijn. Dat gebeurt door evaluatie van incidenten en inventarisatie van hot-spots tijdens bouwbijeenkomsten. Naar aanleiding van die evaluaties kunnen preventies en interventies worden ingezet. Bij bijvoorbeeld ongewenst gedrag in de kleedkamer kan toezicht door ouders of een onderwijsassistent worden ingezet. Bij onveilig gedrag op het plein tijdens de overblijf, kan de toezicht worden geïntensiveerd.

Als het gaat om schoolbeleving en welbevinden worden op Het Kompas de volgende meetinstrumenten ingezet:

- Observaties van de leerkracht
- Observaties van de intern begeleiders
- Observatie van gedragspecialisten (als er sprake is van een hulpvraag)
- Kijk in de groepen 1 en 2
- Appreciative Inquiry
- ZIEN van ParnasSys waarbij
  - De leerkracht in november de lijst invult in de groepen 3 en 4
  - De leerkracht in november de lijst invult op in de groepen 5 tot en met 8
  - De leerling in januari de leerlingvragenlijst invult in de groepen 5 tot en met 8

De data van de observaties en vragenlijsten worden geanalyseerd. Tijdens die analyse worden bijvoorbeeld vragen gesteld al:

- Waarom gedraagt de leerling zich in die situatie op die manier?
- Wat is het leerkrachtgedrag tijdens die situatie?
- Wat heeft de leerling in die situatie nodig om zichzelf te kunnen handhaven?
- Wat heeft de leerkracht in die situatie nodig om zichzelf te kunnen handhaven?
- Waarom voelt een leerling zich veilig? Of juist niet?
- Wat kan verbeterd worden zodat de leerling zich wel veilig voelt?
- Welke preventies en interventies moeten geborgd worden? Of aangepast?
- Waarom ervaart de leerling pestgedrag in de groep? Of waarom juist niet?
- Wat zijn hot-spots voor ongewenst gedrag? Enzovoorts.

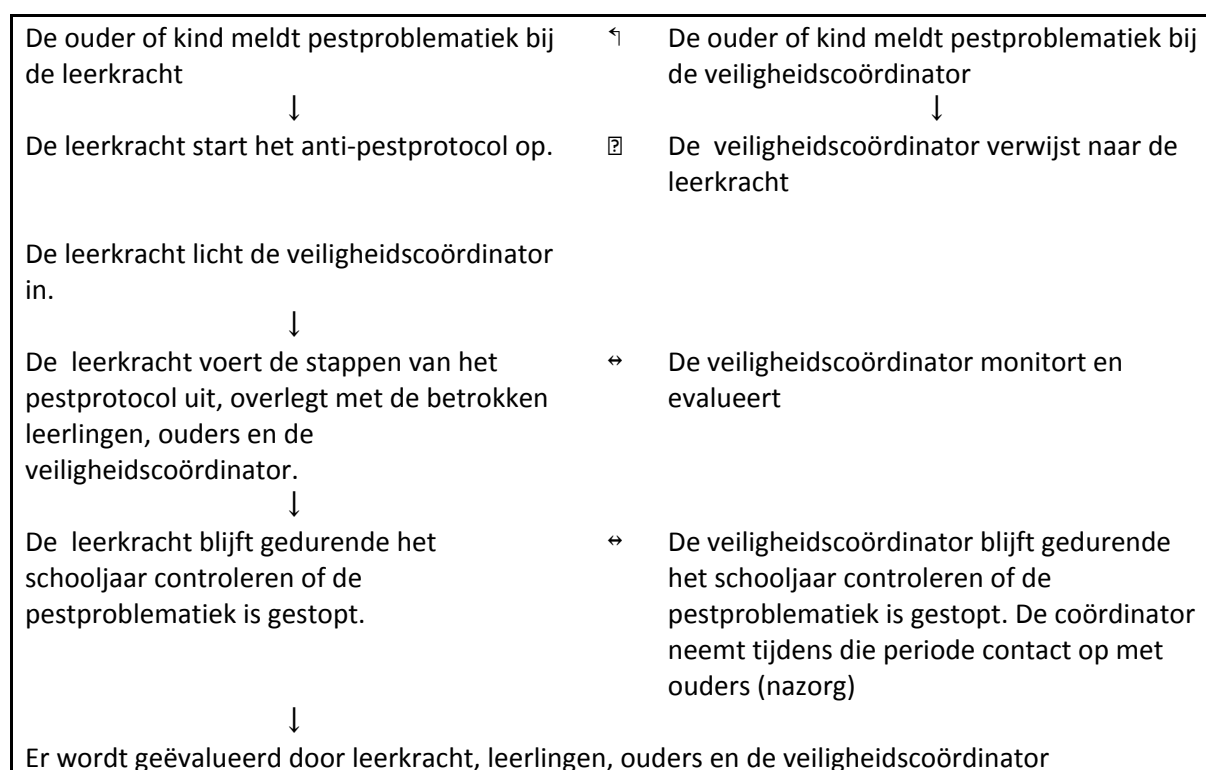
Leerlingen waarbij onderdelen van de leerlingvragenlijst negatief of juist heel positief uitvallen, worden bevroegd. Op deze wijze kan de leerkracht ontdekken wat werkt en wat niet.

Aanspreekpunt pesten

Wanneer er sprake is van pestproblematiek is de leerkracht de eerste persoon die door ouders of leerlingen op de hoogte worden gesteld. De leerkracht start het pestprotocol op en brengt de veiligheidscoördinatoren op de hoogte. De leerkracht kan bij hen ook om ondersteuning vragen. De coördinatoren begeleiden, monitoren, evalueren en stellen het proces bij.

Op Het Kompas mogen ouders ook de veiligheidscoördinatoren aanspreken als het gaat om pestproblematiek of vragen over het sociaal beleid op school. De veiligheidscoördinatoren kunnen eerst terugverwijzen naar de leerkracht omdat de leerkracht verantwoordelijk is voor de groep.

Het stappenplan ziet er als volgt uit:

Er is bewust voor twee veiligheidscoördinatoren gekozen omdat een coördinator expertise heeft in de onder- en middenbouw, de andere heeft expertise in de bovenbouw. Ook komt het beleid niet in gevaar als er sprake is van ziekte van een van de coördinatoren.

Op Het Kompas zijn de volgende personen veiligheidscoördinator:

Onder- en middenbouw: M. Blommaert | m.blommaert@onzewijs.nl

Bovenbouw: K. Roelse | k.roelse@onzewijs.nl

Op Het Kompas zijn de volgende personen vertrouwenspersoon:

Personeelsgeleding:

S. de Ridder | s.deridder@onzewijs.nl

C. van der Linde | c.vanderlinde@onzewijs.nl

Objectief persoon:

dr. Van den Driest | 0118-461630